

**Darba tirgus:
kā atrast savu vietu?**

“Darba tirgus” jēdziens

Darba tirgus līdzinās labi zināmajam preču tirgum.

Darba tirgū **pircēji** – darba devēji, kuri meklē strādājošos.

Pārdevēji – konkrēto profesiju pārstāvji, kuri par atbilstošu algu ir gatavi pārdot savu darbu.

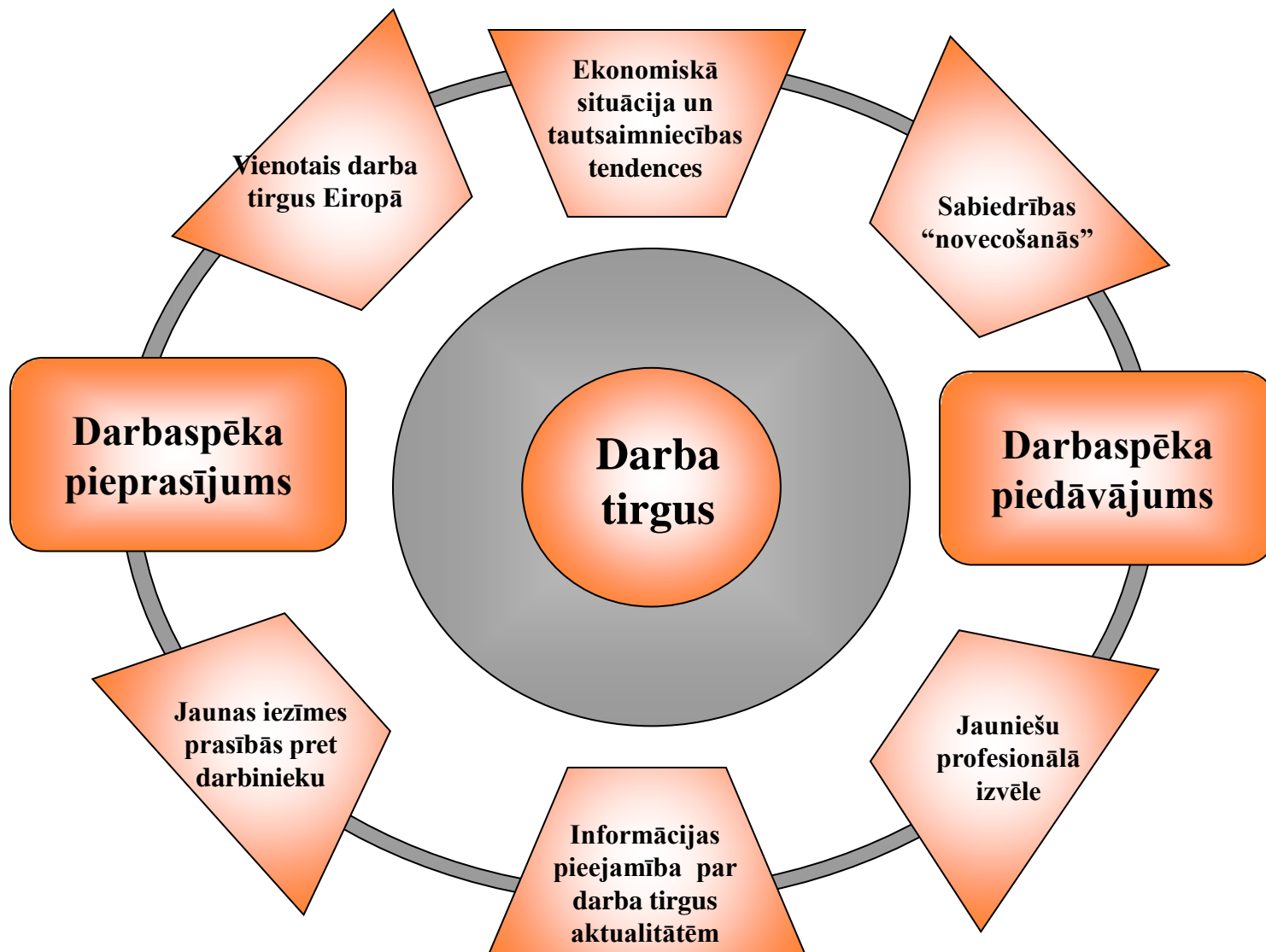
Darba tirgus **prece** – darbinieka prasme un gatavība veikt konkrēto darbu kādā no profesijām.

Darba tirgus ietekmējošie faktori

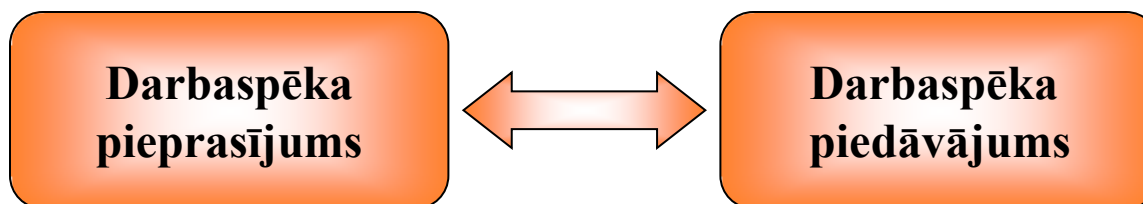

Kas ietekmē Latvijas darba tirgu?

Darba tirgus situāciju raksturojošie rādītāji:

- Ekonomiskā situācija valstī, ekonomiskas un tautsaimniecības tendences, darba iespējas ārpus valsts robežām, dzīves tempa pieaugums un līdz ar to prasību palielināšanās pret strādājošo, nepieciešamība izglītoties visa mūža garumā ir tie **faktori**, kas ietekmē pieprasījumu pēc dažādu nozaru speciālistiem ar dažādu zināšanu līmeni un prasmēm;

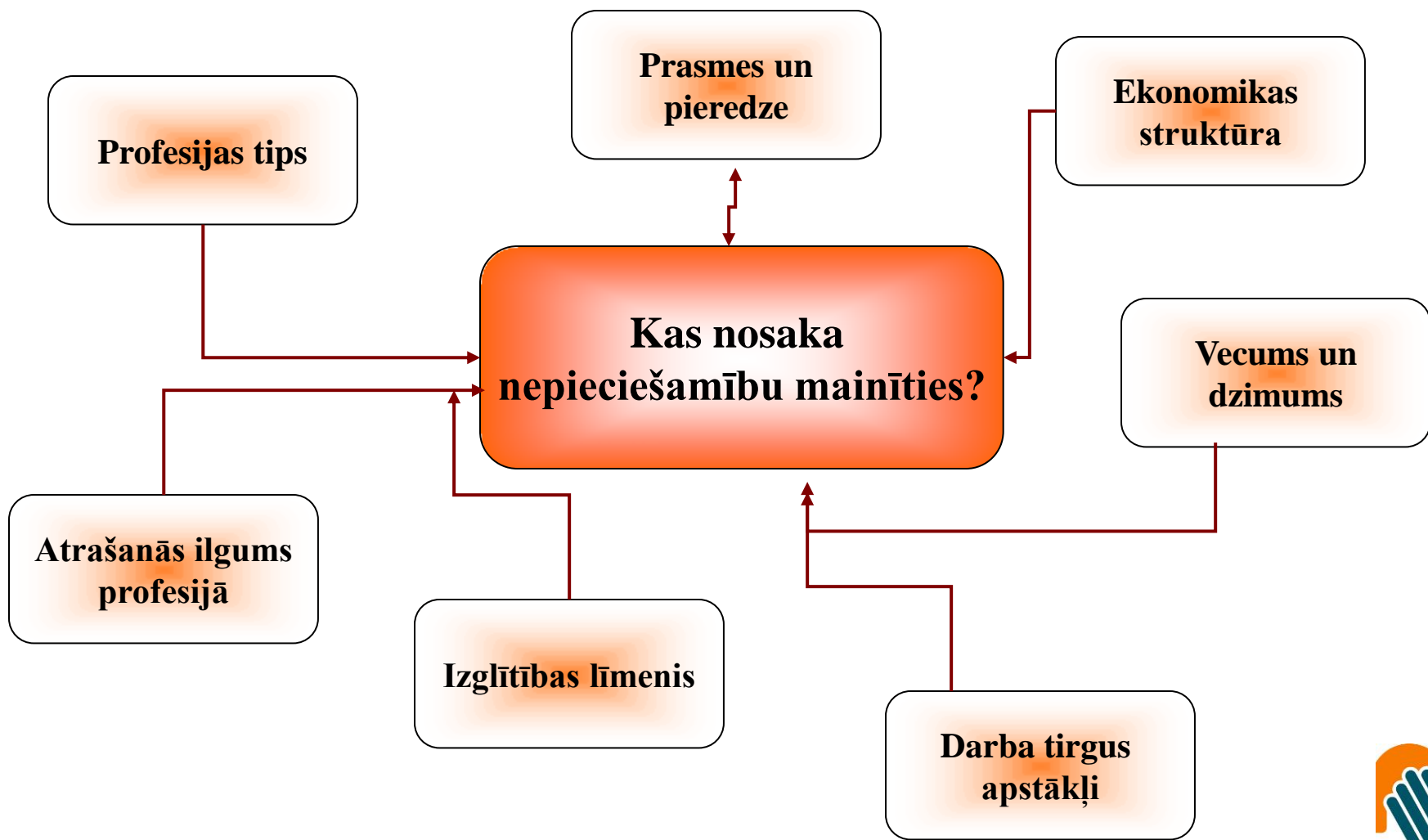

- Dažādas iezīmes darba tirgus norisēs, kā, piemēram, informācijas pieejamība par aktualitātēm darba tirgū, sabiedrības “novecošanās”, atalgojums dažādās specialitātēs, jauniešu profesijas izvēle, cilvēku spēja un vēlme pievērsties mūžizglītibai un mainīt profesiju (profesionālā mobilitāte) ir tas, kas ietekmē cilvēku izvēli par labu kādai profesijai un gatavību strādāt šajā specialitātē un ietekmē darbaspēka piedāvājumu.

Profesionālā mobilitāte

Spēja pielāgoties darba tirgus prasībām un mainīt profesiju, ja tas nepieciešams

Darba iespējas Eiropas Savienībā

- Darba gaitu uzsākšanu citā valstī atvieglo **Eiropas Savienības nodarbinātības dienestu vienotais sadarbības tīkls (EURES)** - veido vairāk nekā 800 padomdevēju tīklu, kas ikdienā sazinās ar darba meklētājiem un darba devējiem visā Eiropā un aptver 31 valsti)
www.eures.europa.eu
- Galvenie darba gaitu uzsākšanas iemesli ārvalstīs: finansiālā situāciju valstī, nepietiekošs atalgojums strādājot specialitātē Latvijā, kā arī iespēja uzlabot valodu zināšanas un gūt jaunus iespaidus.

Augstāks atalgojums
Dzīves apstākļi
Gūti jauni iespaidi
Valodu zināšanas

Risks tikt apkrāptiem
Zemākas kvalifikācijas
darbs
Sveša apkārtējā vide

Mūžizglītība kā darba tirgus aktualitāte

Mācies visu mūžu!

- **Mūžizglītība** ir izglītības process cilvēka dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes, pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši darba tirgus prasībām un savām interesēm un vajadzībām;
- Mūžizglītība apvieno **neformālo mācīšanos** (piem., pašmācības) ar **formālo** izglītību (mācību iestādēs iegūta kvalifikācija), attīsta iedzimtas spējas līdztekus jaunām kompetencēm.

Domājot par nākotni

Lai izlemtu, kura varētu būt tā nākotnes profesija, kurā kādreiz vēlētos strādāt, svarīgi apzināt gan sevi, gan profesiju pasauli un atrast to profesiju, kura varētu būt visatbilstošākā!

Tomēr rodas jautājumi par to:

**CIK PIEPRASĪTA ŠĪ PROFESIJA BŪS PĒC PIECIEM
VAI DESMIT GADIEM?**

**CIK DAUDZ PŪĻU BŪS JĀPIELIEK, LAI ATRASTU
ŠAJĀ PROFESIJĀ DARBU UN KĀDS BŪS KONKURENCES
LĪMENIS ŠAJĀ SPECIALITĀTĒ?**

Specialitāšu noteikšana, kurās prognozējams darbaspēka pieplūdums

Prognozējot izmaiņas
darbspējīgo cilvēku
skaitā

Prognozējot to cilvēku
daudzumu, kuri
varētu būt ekonomiski
aktīvi

Kā nosaka
darbaspēka
pieāvājumu?

Analizējot cilvēku profesijas
izvēli un faktoros, kuri
to nosaka
Kas cilvēkiem svarīgs?

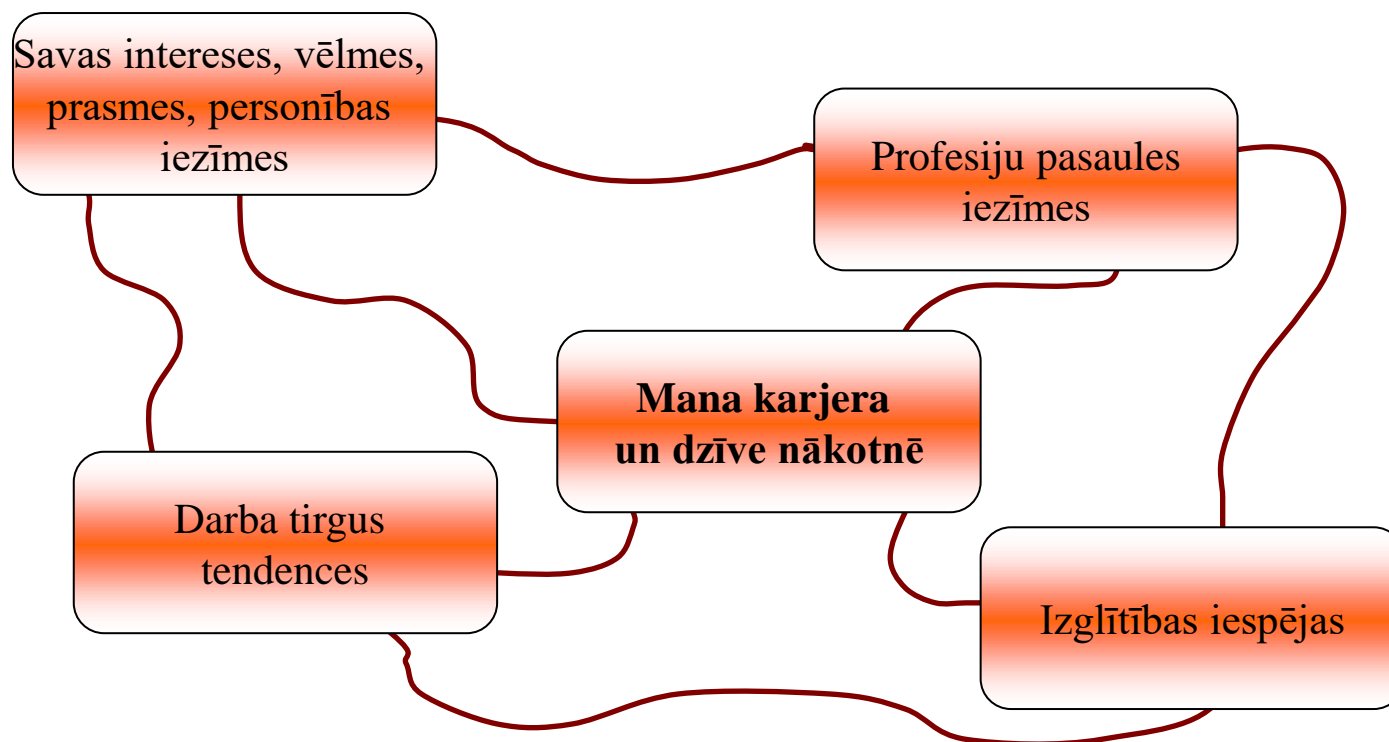

Mana vieta darba tirgū

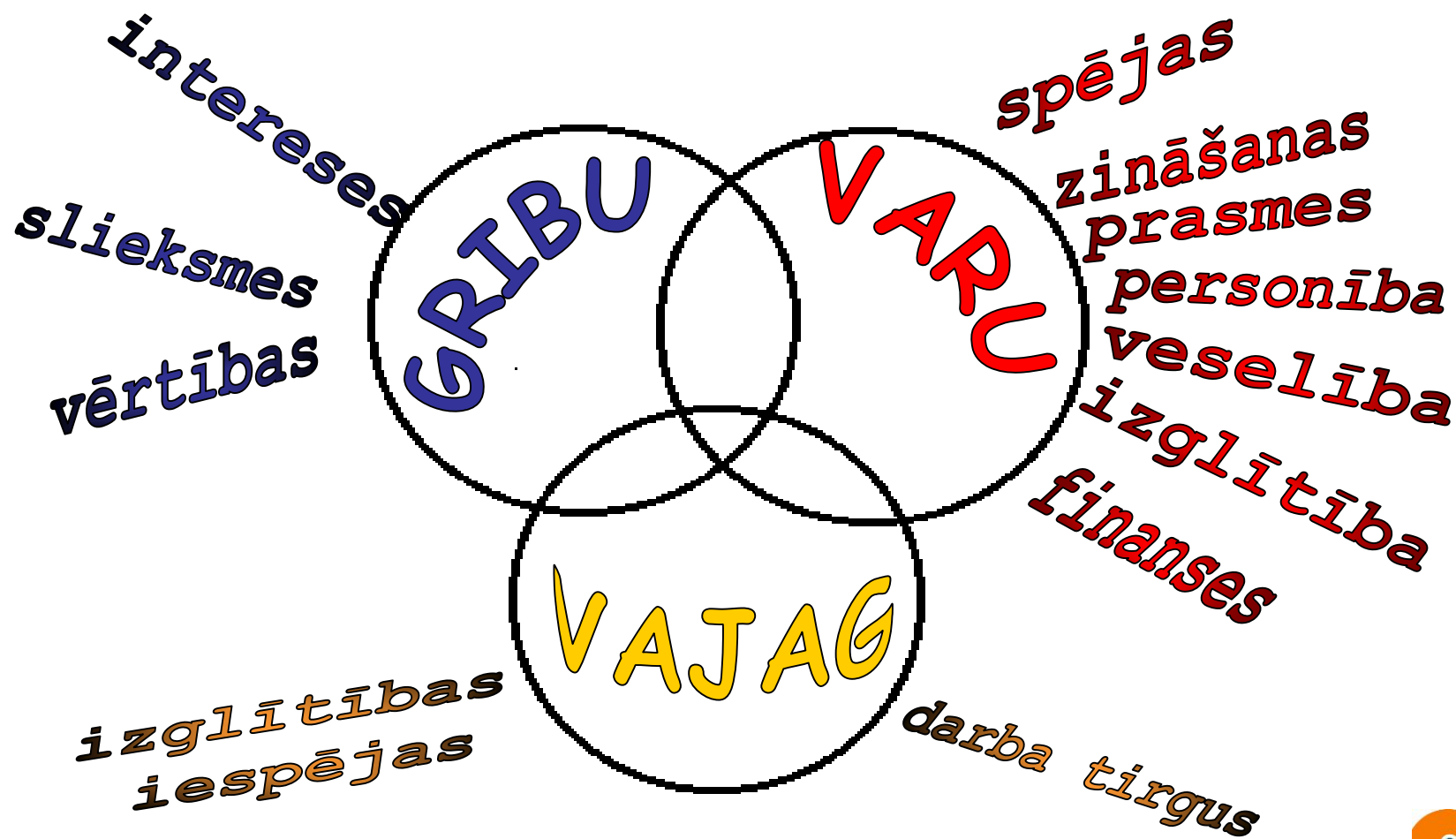
NEJAUŠĪBA vai pārdomātas rīcības REZULTĀTS

Domājot par savu dzīvi un karjeru nākotnē, svarīgi apzināties to, kā Tu vēlies dzīvot un kādu vietu tavā dzīvē varētu ieņemt Tava profesija! Lai sagatavotos pilnvērtīgi “darba tirgum”, ir svarīgi saprast, kurā vietā profesiju pasaulē Tu gribi sevi redzēt un kā to sasniegt!

Mēģini apzināt:

Aizrautīgi izzini visu par sevi,
izglītības iespējām un darba tirgu!

IEPAZĪSTI PROFESIJU PASAULI!

- Izzini profesiju daudzveidību un izpēti visas profesionālās darbības iespējas savās interešu jomās. Iespējams, kāds no taviem hobijiem var kļūt par Tavu profesiju un “pavadoni” darba tirgū!
- Noskaidro, kāds ir profesiju darba saturs, kas ietilpst speciālistu darba pienākumos!
- Ja Tevi ir ieinteresējusi kāda konkrēta vai vairākas profesijas, mēģini noskaidrot, kāda varētu būt šī speciālista darba ikdiena. Parunā ar kādu no jau esošajiem speciālistiem, izpēti šīs profesijas “aizkulises”!
- Uzzini par profesijai nepieciešamo izglītību, tās iegūšanas ilgumu un mācību iestādēm, kuras piedāvā apgūt Tev interesējošo specialitāti!

Gatavs “tirgoties”?

- Darba tirgus pamatprincipi darba devēja un darbinieka savstarpējās attiecībās savā ziņā ir un paliek “tirgus” principi:

- Uzsākot darba gaitas, pamatīgi jāizpēta darba **devēja piedāvājums** un jāpadomā, vai tas Tevi apmierina.
- Jāapzina arī savs piedāvājums - ko darba devējs no Tevis kā no darbinieka sagaida un **ko Tu vari darba devējam piedāvāt**.

Kā Tu vari veidot savu “piedāvājumu” kā darbinieks?

Kādas prasības pret potenciālo darbinieku izvirzīs darba devējs, noteikti būs atkarīgs no profesijas, kurā vēlēties strādāt, tomēr lielākajai daļai darba devēju izrādīs interesi par līdzīgām iezīmēm, kuras Tev piemīt:

Kā pieteikt sevi darba tirgū?

Ja esi nolēmis, ka beidzot vēlies darīt zināmu darba devējam par savu eksistenci, tad svarīgi sākt ar sagatavošanās darbiem

**Izvirzi profesionālo mērķi
(kādā profesijā gribi strādāt?)**

**Apzini darba vietas, uz kurām
Tu varētu pretendēt**

**Noskaidro prasības pret vēlamo
darbinieku (vai Tev tās piemīt?)**

**Apkopo informāciju par sevi
darba devējam CV**

**Dodies pie darba devēja ar savu
piedāvājumu**

Veido savu karjeru pats!

- NVA Karjeras pakalpojumu speciālisti - Tavs palīgs izglītības un profesijas izvēlē!
- Izmanto speciālistu padomus un konsultācijas!
- Iepazīsties ar informāciju patstāvīgai izglītības un profesijas izvēlei!
- Izpēti sevi! Plāno notikumus savā dzīvē, iepazīsti karjeras iespējas!
- Ja Tev ir aktuāla karjeras plānošana, darba meklējumi vai profesijas izvēle, mēs būsim priecīgi palīdzēt Tev šo svarīgo jautājumu risināšanā. Iesakām iepazīties ar šiem jautājumiem veltītajām sadaļām mūsu mājas lapā:

www.nva.gov.lv → Karjeras pakalpojumi.

Ceļā uz darbu

nva@nva.gov.lv
www.nva.gov.lv

